

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

5/2019

Aktuālās tautsaimniecības un monetārās norises

Kopsavilkums

Informācija, kas saņemta kopš Padomes pēdējās sanāksmes jūnija sākumā, liecina, ka, lai gan turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums joprojām veicina tautsaimniecības noturību, pasaules tautsaimniecības izaugsmes tempa palēnināšanās un vāja starptautiskās tirdzniecības dinamika joprojām negatīvi ietekmē euro zonas izaugsmes perspektīvu. Turklāt ekonomisko noskaņojumu (īpaši apstrādes rūpniecībā) nelabvēlīgi ietekmē ilgstošā ar ģeopolitiskiem faktoriem saistītā nenoteiktība, augošie protekcionisma draudi un jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamība. Šādā vidē inflācijas spiediens vēl arvien ir neliels un inflācijas gaidu rādītāji samazinājušies. Tāpēc, lai nodrošinātu ļoti labvēlīgu finansēšanas nosacījumu saglabāšanos un veicinātu euro zonas tautsaimniecības izaugsmi, turpmāku iekšzemes cenu spiediena palielināšanos un tādējādi arī kopējās inflācijas dinamiku vidējā termiņā, joprojām būtiskā apjomā jā saglabā monetārās politikas stimuli. Tādējādi Padome koriģēja perspektīvas norādi attiecībā uz monetārās politikas procentu likmēm un uzsvēra apņēmību rīkoties, ja inflācijas perspektīva vidējā termiņā joprojām neatbilst tās mērķim.

Apsekojumu rādītāji liecina, ka pasaules ekonomiskā aktivitāte 2019. gada 2. ceturksnī turpināja pavājināties, un globālās pakalpojumu izlaides iepirkumu vadītāju indeksa kritums jūnijā rada risku, ka pasaules tautsaimniecības izaugsmes perspektīvas pasliktināšanās varētu būt plašāka. Pēc četrus mēnešus ilga krituma pasaules importa apjoma pieaugums aprīlī atkal kļuva pozitīvs, tomēr tirdzniecībā saglabājas paaugstināta spriedze. Pasaules inflācija maijā samazinājās, un to lielā mērā noteica enerģijas cenu pieauguma tempa sarukums.

Kopš Padomes 2019. gada jūnija sanāksmes euro zonas ilgtermiņa bezriskā procentu likmes samazinājušās, tirgus gaidām paredzot stimulējošas monetārās politikas turpināšanu. Valdības obligāciju peļņas likmju starpības kopumā saglabājušās stabilas, lai gan Itālijas valdības obligāciju peļņas likmju starpības būtiski sarukušas. Zemo bezriskā procentu likmju ietekmē kapitāla vērtspapīru cenas palielinājušās, bet uzņēmuma obligāciju ienesīguma likmju starpības samazinājušās. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē mēreni samazinājies.

Pēc 0.2% kāpuma 2018. gada 4. ceturksnī euro zonas reālais IKP 2019. gada 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.4%. Jaunākie ekonomiskie dati un apsekojumus iegūtā informācija joprojām liecina, ka 2. un 3. ceturksnī izaugsme bijusi nedaudz vājāka. Tas galvenokārt atspoguļo vēl arvien vājo starptautiskās tirdzniecības izaugsmi ilgstošas globālās nenoteiktības apstākļos, kas īpaši ietekmē euro zonas apstrādes rūpniecības nozari. Viena laikus pakalpojumu un būvniecības nozarēs vērojama noturīga aktivitāte, un situācija darba tirgū turpina

uzlaboties. Gaidāms, ka euro zonas tautsaimniecības izaugsmi arī turpmāk veicinās labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums, kā arī nedaudz ekspansīvā euro zonas fiskālā nostāja un pašlaik notiekošais (lai gan nedaudz lēnāk) globālās aktivitātes pieaugums.

Euro zonas gada SPCI inflācija 2019. gada jūnijā palielinājās līdz 1.3% (maijā – 1.2%), jo enerģijas cenu inflācijas sarukumu ar uzviju kompensēja SPCI inflācijas, neietverot pārtikas un enerģijas cenas, kāpums. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā inflācija nākamo mēnešu laikā, visticamāk, samazināsies, bet gada beigās atkal pieaugs. Neņemot vērā nesenās īslaicīgu faktoru noteiktās svārstības, pamatinflācijas rādītāji joprojām kopumā ir zemi. Inflācijas gaidu rādītāji samazinājušies. Lai gan darbaspēka izmaksu spiediens augsta jaudu izmantošanas līmeņa un arvien ierobežotāka darbaspēka piedāvājuma apstākļos pastiprinājies un paplašinājies, izmaksu spiediena ietekme uz inflāciju būs jūtama vēlāk, nekā iepriekš gaidīts. Paredzams, ka vidējā termiņā pamatinflācija palielināsies. To veicinās monetārās politikas pasākumi, notiekošā ekonomiskā izaugsme un straujāks darba samaksas kāpums.

Monetāro rādītāju dinamika saglabājās noturīga, neraugoties uz aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros veikto aktīvu mēneša neto iegāžu pozitīvās ietekmes pakāpenisko izžušanu un vājāku euro zonas tautsaimniecības izaugsmi. Privātajam sektoram izsniegtie kredīti vēl arvien bija galvenais naudas piedāvājuma kāpināšanas avots. Joprojām nozīmīgs bija arī tīro ārējo aktīvu devums. Nefinanšu sabiedrībām (NFS) izsniegto aizdevumu atlikuma pieauguma temps saglabājās samērā stabils. To veicināja vēsturiski zemāko līmeni sasniegušās banku aizdevumu procentu likmes un labvēlīgi banku kreditēšanas nosacījumi, neraugoties uz nedaudz stingrāku kredītu standartu noteikšanu NFS izsniegtajiem aizdevumiem 2019. gada 2. ceturksnī. Pēc četrus mēnešus ilgās spēcīgas emisiju aktivitātes 2019. gada maijā euro zonas NFS veikto parāda vērtspapīru emisiju neto pieaugums kļuva mērenāks. NFS pieejamā tirgus parāda finansējuma izmaksas joprojām bija ļoti labvēlīgas.

Šādos vispārējos apstākļos Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un paredz, ka tās saglabāsies tagadējā vai zemākā līmenī vismaz līdz 2020. gada 1. pusgada beigām un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai vidējā termiņā nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas tuvošanos mērķa līmenim.

Padome apstiprināja, ka Eurosistēma turpinās pilnībā atkārtoti ieguldīt AIP ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas maksājumus ilgāku laiku pēc tam, kad tiks paaugstinātas galvenās ECB procentu likmes, un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai uzturētu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošās monetārās politikas pasākumu apjomu.

Padome arī uzsvēra nepieciešamību ilgāku laiku saglabāt ļoti stimulējošu monetārās politikas nostāju, jo inflācija – gan reālā, gan prognozētā – ilgstoši bijusi zemāka par līmeni, kas atbilst tās mērķim. Tādējādi, ja inflācijas perspektīva vidējā termiņā joprojām neatbilst tās mērķim, Padome ir apņēmusies rīkoties atbilstoši savām saistībām nodrošināt simetrisku piesaisti inflācijas mērķim. Tāpēc tā ir gatava pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu noturīgu inflācijas virzību uz šo mērķi.

Šajā kontekstā Padome ir uzdevusi attiecīgajām Eurosistēmas komitejām izpētīt dažādas iespējas, t.sk. veidus, kā pastiprināt perspektīvas norādi par procentu likmēm, mazinošus pasākumus, piemēram, vairāku līmeņu rezervju atlīdzības sistēmas izveidi, un iespējamo jauno neto aktīvu iegāžu apjoma un sastāva iespējas.

© Eiropas Centrālā banka, 2019

Pasta adrese 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis +49 69 1344 0
Interneta vietne www.ecb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu. ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 24. jūlijā.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BQ-19-005-LV-N (interneta versija)